Ч. 64 (13.609). Львів, неділя 11. березня 1934. Pocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“ Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічне 15·00 „ Піврічне 30·00 „ Річно 60·00 „ ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голянії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Вислід конкурсу „Діла“

на економічні статті.

Вислід конкурсу „Діла“ на 5 економічних статей п. н. „Як створити або розбудувати варстати праці для українців у рідному краю?“

Надісланих було 39 статтей. Жюрі, до якого Редакція запросила: 1) посла Остапа Луцького, 2) інж. д-ра Євгена Храплівого, 3) інж. Тимка Творилла й 4) інж. Володимира Нестеровича, на останньому своєму засіданні для Діла ухвалило рішило преміювати статті, які мали такі чергові числа: 3, 39, 37, 9, 28. Показалося, що їх авторами є:

1. місце: п. інж. Кость Котецький, Майдан, п. Болшарів.

2. місце: п. Іван Вислоцький, ЧСР, Богумін.

3. місце: п. проф. М. Кіт, Коньска Воля ад Люблін.

4. місце: п. Володимира Вільшанецька.

5. місце: Similis, Львів (прізвище не подане).

В багатьох інших надісланих статтях найшло жюрі також цікаві, навіть цінні думки, але здебільша були вони або неясно сформульовані, або губились серед інших нереальних проектів. Деякі статті, як: д-ра Василя Вовка (ч. 29, Чортків), або інж. Андрія Сербина (ч. 4) рішило жюрі запропонувати Редакції цілістю надрукувати. Коротка синтеза думок, що їх автори розсіяли по статтях, пера одного з членів жюрі, появиться на сторінках „Діла“ після опублікування відзначених статтей.

Пять премій по 5 ам. долярів уфундував — як відомо — наш американський земляк п. Василь Тихий. Відзначених авторів просимо зголоситись у головного редактора, який їм виплатить признані премії, або подати докладну адресу для пересилки грошей почтою.

НЕ ЗАБУДЬТЕ ПРИГАДАТИ СЕБЕ КУПУЮЧІЙ ПУБЛИЦІ.

Відгомін українських демонстрацій в Америці.

НЮ ЙОРК, 21. лютого. (Вл. кор.). З нагоди великих протисовітських демонстрацій в Ню Йорку у листопаді м. р. предложено між ін. меморіял у Білому Домі. Відбитку цього меморіялу порозсилав Союз Українок Америки через свої відділи на адреси найвпливовіших американських видних людей, а також і до конгресменів та сенаторів. Цим меморіялом зацікавився щиро конгресмен Герман П. Копплмен з першої округи стейту Конетикат і зробив з нього важний ужиток. З його листу, вислано на руки п-і Анни Мерещак, предсідниці відділу Союзу Українок в Ансонії, Конн., довідалася Головна Управа цьогож Союзу, що конгресмен Копплмен є українцем, цікавиться всіми справами, які відбуваються в рідному краю і тому вислав копію меморіялу комісарові закордонних справ Совітського Союзу Максимові Літвінову.

Що справді він так зробив, показується з листу Літвінова, висланого Копплменові у відповідь на його лист. Копію листу Літвінова переслав конгресмен п-і Мерещак. Лист, датований 3. січня 1934, каже між ін.: „Дорогий Пане Конгресмен: Дякую Вам за лист з дати 14. грудня і за звернення мені уваги на українську брошуру. Таких летючок, повних неправди, є повно за границею. Їх розкидають протиреволюційні організації, які спеціялізуються в цьому роді роботі. Вони не мають нічого іншого до роботи, хіба розсівати мильні інформації або фальшувати документи. Одначе я доручаю тов. Сквірському у Вашинґтоні доставити Вам правдивих дат про положення на Україні“.

І справді від совітської амбасади наспіло письмо до п. Копплмена з дати 3. лютого, в якім п. Сквірський, на доручення тов. Літвінова, дуже коротко розправляється з брошурою, в якій міститься обвинувачення Совітів у злочинах. На те все п. Сквірський відповідає дуже коротко: „Обвинувачення, начеб Совіти свідомо виморджували населення України, є безпідставне. Там не лише населення не зменшилося, але приростає. В школах є втроє більше учнів тепер, ніж було в 1913 році. А українські школи виховують тепер всюди наріві: з російськими“. Опісля п. Сквірський спростовує два специфічні обвинувачення, оперті на звідомленнях Волтера Дюранті, московського кореспондента газети „Ню Йорк Таймс“. Каже, що Дюранті такого не писав, а як писав про вимирання населення, то мав на думці що інше, а саме не лише Україну, але й Кавказ. Щодо звідомлення Бірчаля в „Таймсі“, то каже, що він не був на Україні.

Найцікавіше виходить опрокидування вістей з газети „Діло“. Про це пише п. Сквірський дослівно таке: „Брошурка наводить „український щоденник „Діло“, що виходить „у західній частині України“, як авторитет на доказ, що шість міліонів українців померло з голоду. Виглядає, що тут маємо українську газету, видавану на самій Україні. Одначе брошурка в дечому викривлює правду. Львів, як це можете бачити на якімнебудь поважнім атлясі, не лежить на Україні, але в Польщі. „Діло“ зовсім не є українською газетою. Є це орган, видаваний групою емігрантів у Польщі, зложеною з давніх дідичів на Україні, які тепер живуть за границею. Заходить питання, чи можна вірити вістям, які походять від емігрантів, чи може радше повірити двом американським кореспондентам, які особисто перевірили відносини на місці?...“

Не відповів Сквірський на такі закиди: про нищення української церкви; про недопускання українських комуністів до співпраці з російськими совітськими урядовцями для добра українського народу; про перекидання міліонів українського населення, щоби зробити місце чужим елементам на Україні; про введення варварських метод боротьби, противних поняттю цивілізованих народів; про напади на всякі спроби ідейної опозиції проти совітських затій в Америці.

*

Найбільш ґротескова тут писанина Сквірського про „Діло“ як орган бувших дідичів з України. По цій одній „інформації“ більшовицького достоїнника видно найкраще, як треба брати всі ті вісти й інформації, що їх поширюють у нас і в широкому світі московські офіціяльні представники та їх аґенти.

Бувший командант Праги орґанізатором колюмбійської армії.

Англійська преса повідомляє, що колюмбійський уряд покликав ген. Володимира Клецанду, бувшого команданта залоги Праги, щоб перевести орґанізацію колюмбійської армії на европейський зразок.

Як відомо, війна між Параґваєм і Колюмбією все ще не покінчилася й обі держави підготовляються до дальших воєнних операцій за спірну провінцію Ґран Чако.

(Українське Львівське)

З сумних буднів Волинського Полісся.

Злодійства, нужда й інші „гаразди“.

Економічне положення нашого Полісся розпучливе. Вузенькі загони і неврожайна пісчана земля є одною з головних причин селянської недолі Полісся. Візьмемо хоч би містечко Чарторийськ, луцького пов. До війни чарторийці як і сусідні села ратувалися тим, що велика кількість сільського населення находила працю підчас сезонових робіт на Волині по маєтках, які тепер у значній частині розпарцельовані між осадників. Мужчини теж находили роботу коло сплаву дерева, а деякі еміґрували за границю і так підратовували свої родини в краю. Тепер все припинилося, а що далі є все менше запотребування на сезонових робітників підчас жнив, що давало головним чином можливість істнування багатьом селянським родинам Полісся. Внаслідок тих невідрадних обставин на селах Полісся панує жахлива нужда, а вже сьогодні багатьом заглядає в очі цар-голод... Наслідки того вже проявляються у виді ріжних пошестей, а м. ін. тифу, який у деяких селах прибирає застрашаючий характер епідемії.

Здавалось би, що такий жахливий стан повинен би наказати всім селянам тої бідної области, що треба нарешті братись за розум, слухати розумних порад, що пишуть їх в українських часописах та що радять свої ідейні і свідомі громадяни, що треба братись за орґанізацію у всіх ділянках, а передовсім творити кооперативи господарсько-споживчі й молочарські, орґанізуватись у Гуртки „Сільського Господаря“ і передплачувати добрі українські часописи, а м. ін. „Сільський Господар“ і „Волинську Неділю“, братись за наукою й порадами розумних людей до культурних засобів господарювання. Адже треба йти вперед, а не господарювати тими методами, що господарювали діди й прадіди. Добра українська газета і книжка багато дечому може навчити і не одному допомогти боротись з лихом, нуждою і іншою недолею.

Бо лише орґанізовані й сильні можуть добитись кращої долі!

Не розуміє цієї правди дуже багато наших темних рабів, наслідком своєї темноти, — здеморалізованих людей. І ось замісць жити тверезо і чесно та думати і працювати над поправою розпучливого положення свого і земляків, вони (і то переважно молодь) пячать та останній гріш прокурюють. Не маючи на цю струю своїх грошей ті здеморалізовані людці обкрадають своїх сусідів, братів, родичів, забираючи з хлівів овечки, телята, а навіть корови. Не має по селах ночі, деб не було кілька того роду крадіжей. Нахабство тих „своїх“ злодіїв переходить уже всякі межі, бо нераз просто на очах сільської варти крадуть, а остання боючись помсти (бо ті мародери добре організовані) не реагує належно. Непевність, що останній дорібок господаря, який є одиноким ратунком його, щоби не пропасти з голоду, заплатити податки і т. ін. — завтра не вкрадуть злодії, повисла грізною змороою над поліськими селами. Нещасного поліщука, який і без того ледви дихає вже, добивають свої мародери, люди без пуття і чести... Боротьба з тим лихом (злодійствами) просто неможлива. Самі селяни не можуть дати з ними ради, хоч майже в кожному господарстві вже по черзі вартують. Просто дивне відношення до таких мародерів деяких чиновників. Знаємо чимало випадків, що такого злодія врешті-решт суд засудив на 6—8 місяців вязниці (нераз із завішенням виконання кари), він повертає до села і продовжує безкарно далі свою роботу, а над тими, що його скаржили до суду і т. ін. мститься. Не раз трапляється, що зловлять такого типа, арештують, а через тиждень він повертається домів і „свище“ собі цинічно, каже, що буде й далі красти і нічого йому не зроблять, що й погрожує, щоби його не зачіпали, коли не хочуть позбутись останньої овечки чи корови. Нахабство цієї голоти не має меж, а бідні поліщуки безсильні щось вдіяти з ними, бо ніхто їх не боронить. І нераз у цих, у більшости спокійних і чесних людей насувається думка: мабуть доведеться над такими мародерами влаштовувати самим своє право, свій суд, бо коли досі ні одного з безличних злодіїв, що тяжко скривдив свого брата до крови і змусив гірко бідувати з дітьми, не забирають якслід для прикладу, то хіба іншого виходу нема. Громадяни Волинського Полісся хочуть шанувати право і тому ще цією дорогою апелюють до компетентних чинників адміністраційної і судової влади взяти населення в оборону від пошести злодійств, що розплодились по селах. Сільське населення само з цим злом бореться, але хоче помочі й оборони влади, м. ін., щоби такі злочинці для пострашення й перестороги суворо карали.

Конкретно, на нашу думку цілі громади і волосні ради повинні з тими колективними домаганнями виступити перед староствами і до прокуратури. Коли це не осягне наслідків, треба звертатись до вищої влади.

Наприкінці мусимо ще додати, що одною з причин недолі волинського села, а м. ін. і тих злодійств — це брак українських культурно-освітніх орґанізацій внаслідок закриття „Просвіт“, відсутність таких орґанізацій є причиною того морального здичіння і розпусти, що панує по наших селах. Стан грізний. До боротьби за поправу того стану повинно стати все свідоме й активне громадянство Волині.

Я. П.

Господарське положення українського народу.

Промова сен. інж. Юліяна Павликовського, виголошена на пленарному засіданні Сенату в дні 1. березня ц. р. підчас дебати над буджетом міністерства рільництва й земельних реформ.

(Продовження).

Уряд не знижив досі також цін монополевих виробів першої потреби, не говорю про тютюн, не говорю про спірт, але не знизив він ані цін соли, ані сірників, ані немонопольної нафти. Крім того уряд, який зобовязався замкнути ножиці, не зважаючи на деякі спроби, не поборює дотепер картелів так, якби це було треба: думаю про ті картелі, які не є лише господарськими змовами в доброму цього слова розумінні, але властиво пособляють хапчивости. Серед таких відносин справа цін рільних плодів і їх відношення до цін промислових та скартелізованих виробів є така яскрава, що сам п. генеральний референт буджету, шановний сенатор Шарський, mimo поблажливости в оцінці господарського положення виразно зазначив, що „уряд мусить присвятити більше дбайливости рільництву“. Ціни, беручи за підставу ціни з 1927-28 р., говорять, що рільник дістає за свої плоди в порівнанні з цьогож року лише 40 прц., нескартелізований промисл 85 прц., скартелізований промисл ... прц. Отже не диво, що з уваги на таку ... дохід брутто рільництва в році 1933 ... спав. Оцінка упадку вагається між 500 і 900 ...

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. БЕРЕЗНЯ 1934.

Л. ЛУЦІВ.

Цікава праця

про Шевченкові „Гайдамаки“.

(Б. Навроцький: „Гайдамаки Тараса Шевченка“. Джерела. Стиль. Композиція. Д. В. У. Київ, 1928. Інститут Тараса Шевченка. 16, ст. 398).

Праця ця не новинка, та здається мені, ніде про неї в нас не згадувалося — тож цікаво буде їй приглянутися, головним чином з уваги на її методу.

Соціялісти і комуністи зачинають „правдиву“ науку щойно від Карла Маркса, від його вчення про історичний матеріялізм. Найпослідовніше проводять цю правду в життя більшовики, домагаючися „марксизму“ в математиці, фізиці і... астрономії. Нічого дивного, що засада ця всесильно панує і в інших науках. Все і всюди треба виводити з одного первня, з матерії. Оцінюючи ліричний описовий вірш Шевченка, скажім, „За сонцем хмаронька пливе“, — треба не зараз, але таки одночасно говорити про політичні, соціяльні і історичні відносини на Україні в 1849 році. Ніхто не може перечити, що вірш той тісно звязаний з тодішньою неволею України („І ждеш його, того світу, мов матері діти“). Дивує нас тільки те, що марксисти-літературознавці дуже часто нехтують т. зв. формальною сторінкою поетичних творів. В теорії то літературний твір для них це щось одне, суцільне, що не можна ділити на форму і зміст, чи там ідею; в практиціж такі літературознавчі праці — це соціольоґічні розвідки з обовязковими цитатами з Маркса, Плеханова і Леніна.

„Монізм“ — це „найхарактеристичніша риса европейського думання XIX ст.“, кажуть вони. З певністю закоханого твердять ці „моністи“, що „всякий дуалізм, а тимпаче плюралізм переживається тепер, як якийсь інтелектуальний гріх, як ознака слабости фільософської думки“[1]). Совітські невольники мусять вірити на слово своїм ученим, що воно так!

Під впливом таких поглядів був і Борис Навроцький в праці про „Гайдамаки“. Та треба признати, що дослідник всетаки лишився і літературознавцем, а не перемінився в соціольоґа. У праці своїй мусить автор підкреслювати, що він не творить єресі проти монізму. „Вимоги сучасного літературознавства полягають не в тому, щоб заборонити всяку формальну аналізу художньої сторони літературного твору, але тільки в тому, щоб ця аналіза не виключала розгляду літературного твору, як ланки в цілому історично-соціяльному процесі“.

При праці побачив автор, що важко говорити одним подихом про царицю Катерину і про рими та порівнання в Шевченковій поемі. В „Передмові“ Навроцький оправдується з методи своєї праці, мовляв „складність задуму в „Гайдамаках“ примусила і його для більшої виразности досліду відокремити аналізу історичної сторони твору від аналізи суто літературної, хоч і цілком зрозуміло, що це тільки тимчасовий (чому „тимчасовий“ — тaж так таки й видруковано?! Л. Л.), методольоґічний поділ, в дійсності-ж, звичайно „Гайдамаки“, — як і кожний літературний твір — є щось ціле і неподільне в своїй живій реальній суті“.

В повищих словах маємо вже і поділ праці на дві частини. В першій частині трактується поему з історичної сторінки, в другій як літературний твір. І тут характеризує автор жанр історичної поеми (Байрон) та визначає, яке місце займають „Гайдамаки“ в розвитку цього жанру. Пізніше встановлює „композиційні“ звязки „Гайдамаків“ з літературою доби, „стилістичні звязки“ та звязки поеми з попередніми задумами Шевченка (мотив: „дум — дітей“).

Багато місця присвячує Навроцький і „літературним впливам“ та впливові народньої традиції. Автор є і проти „Parallelenjagd“ та одночасно знає, що не можна нехтувати ... проблеми, бо для твору з давніших часів треба встановити місце серед даного літературного жанру. Та тут бачимо слабе місце літературознавства як науки, як наукової дисципліни. Ось авторові підсумки: „Це очевидно, що ... не була велика творча ініціятива автора ... звичайно, він в подібних випадках мусів ... виходячи зі сфери безпосередніх звязків ... родньою творчістю, потрапляти в ... ву якоїсь (!) літературної традиції“.

Наведеним автором паралелям — ... дуже далеко до схожости. Читач ставиться ... недовірям до підсумків, коли з часі ... чує такі сумнівні правди: „Шевченко міг ... од Бандтке“; „міг використати Бандтке“ ... ни не могли пройти мимо уваги Шевченка ... вої“. Або таке речення: „Шевченко використав ... якусь (!) варіятивну групу переказів“. (Як ... тільки догадуємося! Л. Л.).

Кінцеві підсумки цієї обемистої праці ...

„Фактичний кістяк „Гайдамаків“ — ... орґанізована народня версія про Коліївщину ... яку Шевченко намагався зцілізувати у ... мі синтетичної епопеї, використовуючи ... цього цілу низку сторонніх ідеольоґічних ... формальних чинників: історія, польсько- ... люційна демократична пропаганда, романтична ... на літературна традиція“.

У формальній площині, твердить ... змагалися в Шевченка при творенні ... — поетика народньо-пісенної творчости ... ми, — поетика романтизму. Закінчимо ... поетикою романтизму.

Чи „поетику романтизму“ мусимо ... ставити „поетиці народньої творчости“ ...

[1]) Павло Петренко: „Марксівська метода в літературознавстві“, Книгоспілка. Харків, 1928. ст. 5.

бирає золотих. Не диво, що сьогодні рільник не має зовсім грошей на господарські вклади, бо не має часто грошей навіть на особисті видатки. На сплату довгів також не находить готівки. Тому господарство упадає. В сучасній добі рільник є жертвою і своєрідної нашої родинної кризи, яка існує незалежно від світової кризи, якої не находить доцільної оборони в уряду. Отсе різниця напр. між польським та українським рільником, бо хочби навіть і недостатні були заходи уряду, то польський рільник находить певні засоби і дороги, які його ратують. Польські кольоністи користають із (10-міліонового) парцеляційного фонду, велика посілість дістала минулого року около 300 міліонів дарованих через відписання із маєткової данини, яку перекинено на інші круги. Банковий кредит у державних банках доступний у великій мірі лише для польського рільництва. Український рільник зданий на власну допомогу: цей рільник, який перебув усі воєнні знищення (урядові допомоги виносяться у квоті 153 зол. на одну особу, отже не були ніяким допомоговим заходом), лишений власним силам, бореться з нуждою, творить власні суспільно-господарські організації і навіть тоді, коли власними силами бореться з нуждою, не находить ніякого признання ані підтримки уряду. Зате заборонюють масово рільничі кружки „Сільського Господарства", масово розвязують рільничі кооперативи, а майже без самодопомоги і взаїмної помочи український рільник не може існувати! Розпорядку (декрету) на смерть рільника ще досі не видано.

Вже минулого року я мав нагоду представити Висоній Палаті пересічний образ суспільного доходу українського села, яке скупчує в собі пересічно около 250 господарств і ок. 1.200 голов населення. В 1927-28 р. дохід брутто в українському селі в Галичині був ок. 500 до 600.000 зол. На північних землях цей дохід був майже на 1/3 нижчий, більший на Волині, нижчий на Поліссі. По покритті доходів брутто шляхом самозаосмотрення потреб власного особистого і рільного господарства, абувало українське село рільних плодів у 1927-28 році за рівновартість ок. 240.000 зол. Вже в 1932 р. при значному упадку цін готівковий доплив в одному ідеальному українському селі замикався квотою 112.000 зол. Тепер у 1933 р. готівковий доплив одного села з 1.200 головами рільного населення замикається квотою около 96.000 зол., що дає 8 зол. готівкового впливу річно на голову населення.

Образ нужди села увидатнюється, коли зробимо аналізу аграрної структури села. На тих 250 господарств пересічного ідеального українського села припадає на карловаті господарства 170 господарств, себто 68 прц. І тих 68 прц. господарств партиципує у сирому рільному доході лише в 1/6 частині. На групу малоземельних господарств від 2—5 га припадає 60 господарств. Це становить 1/4, себто 25 прц. загалу господарств села. Господарства цієї категорії партиципують менш-більше у половині сирого доходу. Решта господарств від 5—20 га в гору, яких начислимо около 20 у цьому селі і які становлять 7 прц. загалу господарств пересічного села, інкасує 2/3 сирого доходу. (Далі буде.)

З ПОДОРОЖНІХ ВРАЖІНЬ.

Оаза демократичного устрою. — Празька емігрантська атмосфера та „але" деяких чинників до наших заходів. — Роблені настрої та упередження. — Хто перешкаджає на еміграції.

Чехословаччина, країна наскрізь демократичного устрою, стала нині в середущій Европі правдивою оазою демократизму. Довкола неї затискається чимраз більше обруч нових, не тільки недемократичних, але й просто протидемократичних устроїв у деяких її найближчих сусідів. Ясно, що в таких обставинах її положення незавидне. Чехи це дуже добре розуміють і не зважаючи на те, що мають свій парлямент і свій уряд, вони відновили тепер у звязку з міжнароднім положенням свою стару Національну Раду, яка є висловом консолідаційних змагань і потреб нації. Ця неурядова, а наскрізь громадсько-політична установа має в чехів величезний моральний авторитет. І тому її покликали найвідповідальніші за долю народу чинники, не державні, а громадсько-політичні, до життя.

Одначе не про те хочу писати. Я бажаю кинути жмуток світла на ту атмосферу, яка вкоренилась на празькому ґрунті серед наших земляків-емігрантів. Всі емігрантські групи, як я це стверджував, прагнуть нині дуже довести до консолідації національних сил. Але не зважаючи на те, всі вони взаїмно до себе упереджені до тої міри, що мають деяку трему засісти спільно і негайно при спільному столі для загальної праці. Старі політичні рахунки, що виникали колись із деяких політичних посунень тої чи іншої групи, не затерлися ще по нинішній день.

Політично незріжничкована т. зв. безпартійна група еміграції побоюється, наприклад, того, що якщо політичні групи „змонополізують" таку важну справу як національний конгрес, то саму ідею конгресу погребають. Вона засушиться, покривиться, мовляв, у діялектичних крутнях доктринерства. Вони бажалиб з конгресу зробити щось у роді конституанти, чи установчих зборів української нації. Конгрес, на їх думку, мав би покасувати всі центри й осередки політичної праці і навіть політичні думки, а повинен би покликати до життя щось зовсім нового, всеобіймаючого і всесильного з непорушним авторитетом і з декретованим на конгресі правом непомильности. Для деяких із тих безпартійних реальне відношення сил і реальні умовини життя якби не існували. Деякі з них із некритим болем приймали до відома факт, що ми входили в справі конгресу в контакт із політичними групами.

Одначе не треба думати, що всі політичні групи були вдоволені з того факту, що для нас була цінною опінія кожної групи про конгрес.

Деякі з наших чужопартійних співрозмовців казали: „Як можна говорити про такі важні справи з такими то і такими лідерами. Вониж нічого собою не уявляють. За ними ніхто не стоїть. Вони репрезентують тільки самі себе. Нема сумніву, що конгрес вони будуть використовувати на те, щоби підратувати свій загрожений престіж. Цеж ніякі контрагенти для конгресу!

Інші казали: А як у вас справа з такими то? Невже вони підуть на конгрес? Цеж не може бути в їх інтересі, бо конгрес мусів би проти їх діяльности виступити. Цеж такі то і такі то „...філи". А конгрес буде змушений їхньому „...фільству" протиставитись.

Тут у Празі ходять вісти, — говорив нам один співрозмовець — що ви звязані з унрівцями якимсь пактом чи договором. Таку вістку поширюють на основі того, що ви були вчора у них на зїзді емігрантів. Що є на ділі?

— Запросили нас, кажу, на цей емігрантський зїзд тому, що там мали розглядати справу конгресу. Ми мали там зясувати наше становище до конгресу. Тому ми з запрошення скористали. Зрештою идемо до всіх українців, що належать до національного табору, які нас до себе просять у ділових справах. Того дня на зїзді справи конгресу не могли обговорювати і тому ми після короткої гостини пішли, умовившись на стрічу з президією зїзду саме на нині пополудні. Ніяких пактів між нами нема і не може бути. Всі українці мають спільні інтереси без пактів. А коли мова про консолідацію загально-українських сил і про конгрес, то унрівського табору хіба не можна поставити поза скобки української нації.

— Так, так — відповідав співрозмовець. — Але з ними треба поводитись обережно, божж вони не ведуть соборницької політики.

— У даний мент, коли думаємо про реальну підготовчу працю до конгресу, не можемо входити в ці дуже важні вправді і навіть засадничі, але не рішаючі для конгресу справи. Цими справами займеться підготовча конгресова комісія. На ній будуть, згідно з нашою концепцією, заступлені всі наші політичні чинники і вони щодо тих засадничих справ між собою зговоряться, або розійдуться. Якщо розійдуться, тоді будемо без конгресу.

— А коли ви так справу ставите, то добре.

Були й інші „приємні" розмови на тему того, з ким можна і треба, а з ким зовсім не треба говорити. Робили нам делікатні натяки на те, що такий то і такий то діяч з такого то табору є протинаціональним злочинцем. І що його треба радше політично цілковито зліквідувати ніж з ним говорити та підносити його до рівня лідера, чи провідника, чи керманича тієї чи іншої групи.

Але для доповнення і заокруглення поняття про ту атмосферу, яка творилася біля нашого побуту серед нашої зріжничкованої еміграції в Празі не можу промовчати ще двох моментів.

Один гурток емігрантів ширив про наш побут відразу злосливі вісти серед еміграції. Наш побут на сходинах „Єдности" вияснив так: У каварні „Метро" влаштували — мовляв — пп. Мудрий і Макарушка віче галицької еміграції, на якому зводили свої рахунки з одним відломом еміграції та її відповідником у краю.

Доки ми говорили з есерами, есдеками і з безпартійними все було в порядку. Колиж ми ввійшли у контакт з унрівцями, полетіла по Празі з того самого джерела крилата і кострубата вістка про те, що ми заключили з унрівцями пакт, що ми зрадили народні інтереси і піддались під команду унрівського центру і т. п. теревені та злобні сплетні.

Все те, очевидно, не настроювало нас найкраще, але воно не могло і не сміло мати ніякого відємного впливу на нашу працю. Ми й продовжували її в тій вірі, що робимо добре діло і служимо добрій справі, коли шукаємо шляхів до консолідації національних сил у якнайширших розмірах.

Треба знати, що були серед еміграції й такі одиниці, які взагалі ставились негативно до нашої акції. Для тих одиничних противників наших заходів найкраще було і буде мабуть усе, щоби наші національні сили як у краю так і на еміграції були якнайбільше розпорошені, щоби наш національний організм був якнайбільше ослаблений спорами та міжусобицями. Для них, видно, не існують ніякі загальні національні справи, які вимагають скупчення усіх сил. Вони не в силі піднятись ніколи понад рівень свого інтересу чи особистої урази навіть при оцінці загального положення свого народу. Ні загальнонародне лихоліття ні навіть петля на шиї нації, що чимраз більше затискається, не в силі отрясти їх зі свого егоцентризму та сакраментального „але" до всякої ініціятиви і праці, що виходить не від них. Та вони, на щастя, ходять у розтіч, самопас і тому вони у збірному житті народу ніякої ролі не грають.

Була й одна зорганізована група на еміграції, яка критично ставилась до наших заходів. Але робила вона це з засадничих, програмових і тактичних причин. І хоч вона сама не бажає брати участи в конгресовій підготові і в конгресі, то всеж не ставиться негативно до самої ідеї нами подуманого конгресу і не відмовляє доцільности цим заходам, які ми робимо.

З іншого боку стрічали ми між нашою еміграцією фанатиків праці, стрічали людей метких, енергійних, повних віри у свої власні і тим більше у збірні сили нації, але мали нагоду бачити та говорити і з такими одиницями, які вспіли вже розчаруватись у всьому українському. Їх зломила українська вдача. Вони стратили віру в якийнебудь конструктивізм українців. Їх перетомили внутрішні українські спори та міжособиці. І вони в наслідку такого розчарування зізолювались від українського життя. Потонули в чеському морю. Таких дуже і дуже мало. Але такі робили на мене найприкріше враження.

Бачили ми й єнтузіястів нашого світлого майбутнього, бачили невільників велиќанського оптимізму, рожевих комбінацій і рахунків на скоре, навіть дуже скоре і якнайкраще поладнання не тільки всіх наших злоденних болячок, але й усіх наших максимальних побажань. Та це були екстреми.

Найбільше стрічали ми серед еміграції людей зрілих і зрівноважених, людей, що дуже багато навчились, ще більше пережили й передумали і навчились цінити свою і нашу збірну спроможність не розмірами намірів, а дійсними розмірами сил.

Вас. Мудрий.

До признання нового епископа на Волині.

(Жмут інформацій.)

Програма максімум „Української Ниви“ і послів ББ зреалізована: Волинь має епископа-ординарія „українця“ з місцем осідку в Кремянці. Синод на останньому засіданні „вибрав“ нарешті на волинську катедру архиепископа гродненського Олексія (Громадського) після довгої боротьби за цю катедру самого митрополита Діонизія. „Вибрав“ під явним натиском урядових кол. Разом з архиепископом Олексієм обійме посаду секретаря Волинської Духовної Консисторії товариш арх. Олексія з київської Духовної Академії, „відомий“ п. Власовський, що останніми часами був дорадником у церковних справах волинського воєвідства і секретарем у Товаристві Петра Могили.

Чи буде цим задоволене українське громадянство? Як відомо, українське громадянство висуває три постуляти для оздоровлення церковних відносин, якими є: 1) введення соборного устрою, тісно звязаного зі засадою виборности, 2) націоналізація Церкви і 3) унезалежнення її від урядових чинників.

Коли оцінювати нову подію в церковному житті Волині під кутом тих засад, то треба сказати, що спосіб „вибору“ архиеп. Олексія дуже далеко відбігає від того, як його уявляє собі українське громадянство згідно з практикою і старої грецької і старої української Церкви. Можна припускати, що і взагалі засада соборности не дуже буде перестерігатись у внутрішньому житті Волинської Епархії, бо щось не було досі чути за соборні переконання і симпатії, архиеп. Олексія, а майбутній секретар Консисторії, хоч і редагував до останнього часу „За Соборність“, але відома є стійність поглядів п. Власовського...

Щодо націоналізації Церкви, то багацько сподіватись не приходиться, бо новий владика, є з походження холмщаком, одначе, як зачувати, колись у київській Академії належав до гуртка російських чорносотенців, а нині, кажуть, чомусь почав виводити свій рід від... литовців. Чи не стоїть у звязку припадково з новими тенденціями на горі — винищувати особи польського походження. Ото був такий випадок саме в дотеперішній епархії архиеп. Олексія. Одного священика кілька літ тому хотіли виселити за границі Польщі, як негромадянина, а недавно, коли довідалися, що цей священик походить з польської родини, він дістав золотий хрест заслуги... Нині фаворизують у високих сферах архиеп. Пантелеймона, поляка родом. Цей Пантелеймон у свій час був замкнений до Дерманського манастиря за те, що не хотів признати польської автокефалії. Запроторили його саме нинішні члени Синоду: митроп. Діонизій, архиеп. Олександер та архиеп. Олексій. Тому не диво, що наразі ці владики спротивилися призначенню арх. Пантелеймона до Гродненської Епархії, яку [illegible] арх. Олексій. Але що буде в майбутньому, [illegible] по сказати, бо нині архиеп. Пантелеймонові „учиться на митрополита“, як [illegible] варшавських церковних колах.

При тих найновіших течіях не дуже [illegible] заповідається справа націоналізації Православної Церкви, особливо, коли пригадати [illegible] моги, щоби внутрішньою урядовою мовою Церкви була польська мова, та щоби Закон Божий по школах викладали по польськи.

Нарешті щодо третьої засади — унезалежнення Церкви від урядових чинників, то [illegible] ща частина духовенства значно занепокоєна [illegible] сими моментами:

Новий владика приходить на Волинь, як ставленик уряду. З другого боку відомо, що

архиеп. Олексій поруч з архиеп. Олександром найскорше згодився у своїй Епархії на редукцію парохій, згідно з волею уряду. Тим він відрізнявся від митроп. Діонизія, що — мимо [illegible] — на редукцію парохій не згодився.

Щож до особи нового секретаря консисторії п. Власовського, то говорити про унезалежнення Церкви у звязку з тією зміною трохи [illegible].

Здається, і надалі можна буде побачити більше прав. священиків у Луцьку в передпокоях воєвідства, ніж у Кремянці на [illegible] епархіяльного владики, особливо, коли має [illegible] де панувати дотеперішня система при виплаті дотацій духовенству. Ці дотації урядові чинники довільно то виплачують, то не виплачують священикам. А хоч які нуждено-мізерні ті дотації, бо 20 золотих місячно, одначе духовенство [illegible] ними побивається. Треба додати, що систему [illegible] вільного виплачування дотацій духовенству урядові чинники почали стосувати за радою українських послів ББ і діячів з-під стягу „Української Ниви“. Нема отже надії, щоби [illegible] ця система. Скорше можна побоюватися, що священики на більшу свою компромітацію, почнуть відтепер ривалізувати між собою в закладанні гайдуцьких „рідних хат“ по селах Волині.

Оце кілька уваг у звязку з приходом нового владики на Волинь.

Для повноти образу треба ще додати, що нинішній волинський вікарний еп. Симон [illegible] заслання до Дерманського монастиря з титулом остріжського епископа. Цей епископ був [illegible] як українофоб, але, з другого боку, як найбільш ревний оборонець інтересів Прав. Церкви. [illegible] же був ректором Волинської Духовної Семинарії. Можна думати, що його перемішення було „погіднене“ з урядом ще перед засіданням Синоду.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. БЕРЕЗНЯ 1934.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ. 28

З Українськими Січовими Стрільцями.

СПОМИНИ З РР. 1914—1915.

У власній обороні.

В дійсности не потребую посвячувати в цьому місці окремого уступу моїй особі, бо цілі ті спомини мають крім історичної-джерельної цілі ще й ту, щоби виснити точно мою діяльність і мій вплив на події у стрілецтві. Одначе та справа є чи не найважніша, бо від неї починаються напади на мене. Факт приказу обмежити число добровольців викликав той погляд, що „я не був на свому місці та що покладані на мене надії не здійснились“. На жаль, джерельних даних я не маю, щоби боронитися проти ріжного роду закидів. Вони й не виходили ніде у драстичній формі, вони мали більш характер підпільної, скритої роботи в роді фальшивих доносів у листах, у приватних розмовах, то-що. А коли навіть появилося щонебудь друком, то було в досить тактовній формі та лише „між рядками“ можна було вичитати укритий напад. Одначе це не перешкоджає зовсім, що після війни дехто все те, що у стрілецтві не повелося, приписує мені. Тому мушу проти того себе забезпечити.

Тут не можу поминути мовчки одної брошури п. Назарука, в якій він, не зважаючи на те, що сам не був свідком описуваних подій, не тільки представляє все на основі подаваних йому з другої руки інформацій, але навіть посувається так далеко, що цитує мої слова, які я нібито сказав при нагоді розпущення добровольців у Стрию. Від публіциста тої міри, що п. Назарук, можна, здається, вимагати, щоби бодай був карткою звернувся із запитом до мене, чи подана йому інформація вірна. В такім випадку не брав би я йому за зле, колиб був не йняв мені віри і помістив так друком, значить, не вважаючи на моє заперечення, він всеж таки вірить тільки своєму інформаторові. Що п. Назарук поробив під цим оглядом численні промахи, що не старався провірити подаваних йому інформацій, про це він сам найліпше знає. А щоби дати йому доповнення і під оглядом інформацій дотично моєї особи, посвятив я цих кілька рядків.

Головним закидом проти мене має бути те, що я нібито мав дати свою згоду на обмеження числа добровольців. Як уже і з вище представленого стану річи виходить, так і тепер заявляю ясно й отверто, що мене ані ніхто в цій справі не запитував, ані зі мною не радив, ані моєї згоди не мав, лише прийшов приказ у тій формі, що мусів бути виконаний. Навпаки, я робив заходи, щоби задержати бодай тих усіх добровольців, які походили з околиць, занятих російськими військами, і на це дістав відповідь, що число стрільців піднесено на 2500 осіб; тих 500 мали становити саме ті, що походили з окупованих москалями областей Східної Галичини, по увільнені [illegible] мали їх розпустити до хати.

Само розпущення добровольців було, [illegible] зна, чи не найтяжчою хвилиною для мене. Я сьогодні, в четвертім році війни, здобуваюся вже на стільки спокою, що можу те все описувати холодно і з річевістю історика; а все таки час до часу пробиваються із моїх споминів et ira et studium. І дійсно аж треба було такого часу, щоби взятися за описування всіх тих подій, які звязані зі стрілецтвом і з моєю особою. Впродовж того часу збирався я вже двічі писати, але в обох випадках моє писання було того роду, що не відповідало характерові споминів. Уперше було це таки в році 1914. [illegible] просто страх брав мене продовжати спомини. Я в них переживав ще раз щойно пережиті хвилини. І жаль і накипілий біль переходили межі дозволеного. Вдруге було це в р. 1916, коли нагінка на мою особу наших [illegible] була найсильніша. Але я надто ріжко реагував у споминах проти тої нагінки і переходив межі обєктивности. А й тепер, як ще згадаю про часи з перших днів вересня 1914 р., то [illegible] бере мене і я нераз дивуюся, що я ще [illegible] живими і просто подиваляю себе і [illegible] що я так спокійно думаю про ті [illegible]

(Далі буде.)

Українці в Румунії.

Посол д-р Залозецький про українські справи в Румунії.

[illegible] лісімакі камери депутованих в Букарешті виголосив посол д-р *Володимир Залозецький* [illegible] заяву про положення українців у [illegible] за їх домагання. Це сталося підчас обговорення престольної промови, підчас котрої [illegible] в румунськім парляменті програ[illegible] уряду.

Українці, заявив д-р В. Залозецький, розуміють і відчувають те, що Румунія оборонила їх [illegible] небезпеки. Одначе уряд має [illegible] взяти під увагу й українські домагання [illegible] в Румунії в справі їх оправданих вимог [illegible] культурного й національного [illegible] життя.

Українці в Румунії є льояльні громадяни [illegible] і бажають піддержувати свій новий рідний край. По цій заяві слідувала довжезна черга [illegible] домагань українців у Румунії.

Міністр Віктор зараз відповів на заяву посла д-ра Залозецького. Він говорив насамперед про [illegible] питання взагалі, а потім і про [illegible] домагання зокрема.

Нового не можна було вичути з відповіди [illegible] для меншинних справ нічого, як тільки [illegible] що ми вже перше чували.

[illegible] міністерство за другим, а справа [illegible] меншин у Румунії стоїть усе ще на [illegible] місці. Не помогали й жалоби до Союзу [illegible] Навпаки, українцям брали це за зле. [illegible] сповняють українці докладнісінь[illegible] і пожилі громадяни Румунії. В парля[illegible] повторяють українці рік-у-рік усе ті самі [illegible] свої домагання. Та толку з того мало. [illegible] уряд повторяє все те саме, що ми рівно[illegible] й тішимося привілеями. А ру[illegible] — ще й тішимося привілеями. А ру[illegible] столична преса навіть повна страхіть [illegible] українську небезпеку в північній Буковині. [illegible] виходить, що ми мусимо берегти своє [illegible] власними силами.

(„За Часом“.)

Закарпаття.

ПРИЇЗД МІН. Д-РА БЕНЕША ВІДЛОЖЕНИЙ.

Недавно писали деякі часописи, що до Ужгороду приїде мін. Бенеш. Староста Ужгороду, представник військових урядів, леґіонарі вже нараджувалися, як його витати, вже й [illegible] порядок принятя, — як знову прийшла вістка, що приїзд міністра відложено, бо [illegible] виїздить за границю. Думають, що міністр [illegible] приїде на Підкарпаття аж у квітні.

500-Е ЧИСЛО „КАРПАТОРУССКОГО ГОЛОСУ“.

Вийшло пятьсоте число „Карпаторусского Голосу“. Для редакції це таке незвичайне [illegible], що аж — рішила його відсвяткувати виданням незвичайно великого числа. В тому числі самі фотографії великих людей, тих великих людей вібрано до 70... Це співробітники. [illegible] співробітника, бувшого консула одної сусідньої держави чомусь поминено. У вступній статті говорить д-р Фенцик: Кто нас поддерживает в нашей боротьбѣ? Нѣтъ [illegible] ясно для каждого. — Це справді ясно, бож добре знають люди, скільки передплатників [illegible] за нього передплату.

Це знають люди і всякі запевнення, що цей орган стоїть на грошах передплатників, викликають тільки веселий сміх. Того сміху не всилі збити ні претенсіональні фотоґрафії редакторів та їх сестер, ні жадна самохвальба. Люди знають — і це найважніше.

(„Українське Слово“).

„ПЛАСТУН“.

„Пластун“ — часопис пластової молоді, рік видання XII., число 1. — вийшов 1. III. 1934. під редакцією А. Ворона в Севлюші, вул. Розтоцька ч. 34. Давніше виходив „Пластун“ в Ужгороді при державній підтримці; колиж держава стримала допомогу, він упав. Тепер скаути пластуни і власними силами стали видавати свій орган. Зміст першого числа дуже цікавий. Річна передплата 5 ч. к., одно число 50 сотиків.

Преса — це нині найпевніша зброя у змаганнях народу. Тому кожний український громадянин повинен стати передплатником „Діла“.

Анґлія страшить і боїться.

ЛЬОНДОН, 9. 3. ПАТ. Підчас вчорашньої дискусії над буджетом летунства повів Черчіль нагальну атаку проти сучасного німецького уряду, закидаючи йому підготовку до повітряної війни. Місія Ідена не повелася, говорив Черчіль, і тому наш уряд повинен запевнити безпеченство Вел. Британії. Промовець заявився рішуче за збільшенням і розбудовою трактатів, що ґарантували би безпеку та підсиленням анґлійського летунства, остерігаючи уряд, щоби не покладався виключно на поміч французького летунства при обороні берегів Вел. Британії. Промовець з жахом дожидає дня коли в руках сучасної Німеччини найдуться засоби, що зможуть загрозити Анґлії. Той день недалекий. Промовець візвав заст. премієра Болдуіна успішно розвязати справу оборони Вел. Британії.

У відповіді Болдуін заперечив, мов би місія мін. Ідена в европейських столицях не повелася. Хоча важко зрозуміти, чому німецький уряд намагається так завзято збільшити свою повітряну силу, то промовець не має сумніву, що в Берліні бояться так щиро летунської атаки, як в Анґлії. Якщоб сьогоднішні змагання до летунської конвенції не повелися, анґлійський уряд візьме в тому напрямі знову ініціятиву у свої руки і прямуватиме до такої конвенції хочби тільки з державами зах. Европи. Промову Болдуіна приймили з ентузіязмом, а зокрема її уступ про задуману летунську конвенцію з державами зах. Европи широко коментували. В кулюарах палати догадуються, що за тією евунціяцією скривається алюзія нових пропозицій в напрямі обмеження площини розброїйних переговорів.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Заступник мін. летунства сір Филип Сейсул, загрозив, обосновуючи в палаті громад преліміпар буджету летунства, що якщо держави, які мають більше від Анґлії летунство, не обмежать своїх летунських армій, анґлійський уряд мусітиме перевести в діло невиконану досі летунську програму з 1933 р. Серед загальних оплесків заявив заст. міністра, що якщо інші держави не зредукують своїх летунських військ, Анґлія почне узброювати повітря на широку скалю, щоби зрівнатись під оглядом летунства з найсильнішими державами, бо в останніх 15 літах вона вела в царині летунства поміркованy політику.

Степан Нич вдруге перед судом.

Дня 9. березня ц. р. почалася перед лавою суддів присяглих у Львові, якій проводить трибунал у складі суддів Мединського як предсідн. та Шуліславського і Льокера як вотантів, нова розправа проти студ. техніки Степана Нича, обвинуваченого в замаху на комісаря поліції Цесельчука дня 28. квітня м. р. За цей злочин відповідав уже Нич в осени мин. року перед судом присяглих, що присудив йому 3 роки вязниці за приналежність до ОУН та 6 літ за замах з доручення цьогож ОУН на ком. Цесельчука, скомульованих разом у 8 літ кари.

Нич відкликався від присуду до Найв. Суду. Той затвердив присуд за приналежність до ОУН і заквестіонував тільки присуд за замах — у висліді чого почалася нова розправа.

Обвинувачує прок. Прахтель-Моравянський, боронить Нича з уряду д-р Давидяк.

Нич зізнає сидячи. Рана в голову спричинила у нього частинний параліж ніг і по салі ворушиться він дуже важко. Сам — бльондин з синіми очима й румянцями на щоках, тримається добре, зізнає голосно й рішуче.

На салі мати і брат підсудного та багато людей.

*

Розправа почалася відчитанням акту обвинувачення, що закидає Ничові виконання замаху на комісаря поліції Цесельчука з доручення ОУН. Для цього він умисне взяв на себе ролю конфідента, виманив його за Янівську рогачку, де хотів його застрілити. В останній хвилині револьвер Нича затявся, а ком. Цесельчук стрілив до нього у власній обороні і зранив важко в голову.

Після цього Нич зізнає:

Уродився 11. травня 1911 в Полюхові Вел. пов. Перемишляни, тепер студ. техніки в Данціґу. До вини не почувається, почувається зате до намаганого вбивства асп. Цесельчука. Батьки виїхали, як він мав 6 міс. до Америки, у Львові скінчив ґімназію. По 7-ій клясі йшов з товаришем до Пілписся, а підчас нічліґу в Чижикові б. Львова був арештований під замітом задуманого підпалу фільварку. Тоді просидів 2 місяці. Кілька днів пізніше арештували його у Винниках, в що тоді поставився до пост., обвинувачили його за „ґвалт публічни“, з якого винницький суд однак підс. звільнив. Згодом підс., якому не дозволили дальше ходити до школи, здав матуру як екстерніст і виїхав восени 1932 р. до Данціґу. Тут відбув осінний і зимовий триместр. Колиж в березні підс. вибирався до Львова, прийшла до нього пачка з Берліна, в якій було 12 книжок „На вічну ганьбу Польщі“ й 8 брошур „Реальна чи визвольна політика“ і карточка, що якщо він українець, то завезе ці книжки до Винник. По дорозі, як завважив, слідкував за ним якийсь аґент, а у Львові підс. арештували на двірці й перевезли до сл. поліції. Тут в 12 вночі 22. березня збудив його зі сну якийсь цивільний, що представився ком. Юревичем, завів до окремої кімнати і сказав, що якщо він хоче вийти на волю, то це залежне тільки від нього. Потім спитав Юревич підс., чи може постачати йому нелеґальні видавництва ОУН. Це для підсудного було такою образою, що він хотів вдарити цього комісаря в лице, потім хотів вхопити шаблю, що лежала поруч і рубнути його — але роздумався і сказав, що постачатиме. За те його випущено на волю, але підс. щойно тоді зрозумів, який злочин взяв на себе. Під враженням тої свідомости, що залягла його як змора, хотів ще 26. березня 1933 р. вбити ком. Юревича, але не мав чим, хоч під претекстом відібрати пашпорт був тоді в його бюрі. Ком. Юревич хотів йому дати гроші на „Розбудову Нації“, але підс. не взяв. Це його ще більше обурило і хотів навіть збити шибу, щоб роздобути револьвер, але пригадав собі, що стріляти не вміє.

ЗАМАХ В ОБОРОНІ ЧЕСТИ.

Відсвяткувавши Великдень, виїхав підс. 26. квітня м. р. до Данціґу. Ввесь час понервований образою і пропозицією співпраці з поліцією, купив там револьвер і 22 кулі за 70 гульденів і випробував у парку. Дня 27. квітня був уже у Львові, сховав книжки на Замку і пішов до бюра комісаря, але там нікого вже не застав. Супроти цього був ще в кіні „Атлянтик“, а решту ночі пробув на замку, де остаточно вирішив, що з нечестю жити не буде: вбе комісаря, або вбе себе. Ранком був на поліції знову, підождав трохи а тоді вручив комісареві одну „Сурму“ й одну „Розб. Нації“, пропонуючи прийти на Янівську рогачку, де має щось йому сказати. Комісар погодився. Тоді підс. пішов знову на Замок й остаточно вирішив, що як „український студент добуде навіть від комісаря належну сатисфакцію“. В 6-ій вечором прийшов на Янівську рогачку, де побачив ком. і пішов убік стежиною так, що ком. йшов поза ним. Врешті стримався на якійсь поляні. Комісар перейшов коло нього так, що був на переді, кинувши в його бік: „Але мне пан уменчил!“ Коли був яких 8 кроків перед підс., обернувся, а підс. піднявши револьвер стояв, сам не знаючи чого. Ком. крикнув: „Цо то?“ і вихопив револьвер. Підс. зміркував, що треба стріляти, підняв, репетуючи револьвер в гору і в тому моменті ззаду впав

фріа. Вдарений в голову, підс. впав, чув ще що ком. крикнув до когось „Прендко сховайсен в лас", що надбігли якісь люди, до яких ком. крикнув „стаць, не рушайсен" і втратив память. Коли прийшов від холодної води до себе, ком. спитав його: „Кто пана пшислал?", а потім перевезли його до лічниці, де відбув операцію і де він пролежав 7 днів. Щойно у Бриґідках підс. довідався, що Юревич — це ком. Цесельчук.

Предс.: Вас хто намовив до замаху, чи ви самі вирішили його?

Підс.: Ніхто мене не намовляв.

Прок.: Вас назвав був поліцай у Винниках „хамом", ви представляєте цілий замах як гонорову справу — чи ви тоді реагували на це?

Підс.: Я знав, що не дістану сатисфакції, бо я тої думки, що українця поліцай образити не може.

Прок.: При якій вулиці ви купили у Данціґу револьвер?

Підс.: Не можу цього зрадити.

Прок.: Знаємо. В якійсь часописній будці. Відки ви знали про цю будку?

Підс.: Від товаришів німців.

Прок.: Чи вручити „Сурму" комісареві, що переслідує українців — це зрада України?

Підс.: Так це зрада.

Прок.: Чомуж ви цю зраду зробили?

Підс.: Я заніс цю „Сурму" комісареві, щоби вона залишилася його наслідникам, якщо я його вбю, а йому, якщо згину сам, пересторогою — що українського студента провокувати не вільно.

Прок.: Ви хотіли, кажете, вбити себе; навіщо вам тоді було мапи?

Підс.: На випадок, якби я не найшов сил вбити себе, я хотів тікати.

Прок.: Чи конфідент є на вашу думку подлий? Провокатор ще гірший?

Підс.: Так, провокатор ще гірший.

Прок.: А чейже він робить свою службу.

Підс.: Це нічого. Є служба моральна і неморальна.

Прок.: А знаєте, що ОУН має свій вивяд?

Підс.: Це інша справа. Про це зрештою не знаю. Але інша є служба шпигуна на війні, інша конфідента в часі мира.

Обор.: Ви казали, що булиб стріляли, поки ком. Цесельчук був би стояв. А як був би впав, ви булиб його добивали?

Підс.: Ні.

Обор.: Чи вам казали підчас операції, що ви дістали кулю з заду?

Підс.: Не говорили. Показували мені тільки кулю, яку витягнули з голови, зовсім розбиту.

ЩО КАЖЕ КОМ. ЦЕСЕЛЬЧУК?

Після 20 хв. перерви зізнавав **ком. Цесельчук**, на якого Нич робив замах. Нич вимагав, щоби цього головного свідка проти нього заприсягнули.

Зізнає: Нича знав з давніших донесень. Дня 28. квітня м. р. побачив його у себе в бюрі. Нич подав йому незаломаний прим. „Сурми", доказ, що його витягнули з більшого транспорту, таку саму „Розбудову Нації" і запропонував св. побачення, на якому мав щось сказати. Переглянувши ріжні місця, погодилися на зустріч за Янівською рогачкою. Св. втішився літературою, бо такої свіжої ще не мав, взяв двох аґентів на охотника і пішов на зустріч. Вже по дорозі завважив св., що проти нього йде якийсь тип з жінкою, який пішов нагло за цвинтарну браму, а через хвилину вийшов звідти Нич. Далі св. описує усе згідно з Ничом, впевняє тільки, що рішучо стріляв він до Нича, а не аґенти.

Обв. Нич каже на те, що це все фантазії. Стріляв аґент і байдуже, мовби ком. Цесельчук не намовляв його до конфідентської служби.

Обор.: Чи ви не пригадуєте такого менту у шпиталі, коли Нич дня 2. травня, побачивши вас, крикнув: „Той мене намовляв до зради народу!"

Св.: Не пригадую.

Обор.: Ви представили справу так, що атентат Нича був гуртовим ділом і той тип, що йшов проти вас на Янівській і якісь там у корчах на місці зустрічі були його спільники. А чи в звязку з тим арештували ще кого?

Предс.: Ухилям то питане!

Обор. відкликується до трибуналу, але той затверджує децизію предсідника.

Обор.: А чи ви знаєте, що тодіж був плянований замах на ком. Петрі?

Предс.: Ухилям то питане.

Обор. знову відкликується до трибуналу, але той знову затверджує ухилення предсідника.

Обор.: А чи ви діставали якісь погрози поштою?

Св.: Так. Навіть з Данціґу.

Далі зізнавали аґенти **Орловський і Сава**, що були з ком. Цесельчуком на місці його зустрічі з Ничом, але вони не внесли у розправу нічого нового.

Американський журналіст про голод на Україні.

В льондонському тижневику „Ансерс" („Відповіді") з 3. березня появилася друга з черги стаття американського журналіста Гвайтінга Вілямса. Подаємо уривки з неї.

„**Збіжа гние на полях.** Не зібрано з поля збіжа? В це просто не хочеться вірити! І то в краю, де міліони людей гинуть з голоду, бо нема хліба. Але я це бачив на власні очі, на плодючих степах Совітської України. Цілі лани незібраного збіжа чорніли і гнили там, де дозріло і де його зжато.

„Траплялися околиці, якими було можна їхати цілий день все поміж поля з почорнілим збіжам. Тільки рідко попадали наче малі острови шматки поля, де збіжа зібрано.

— „Це тому, що багато селян вигинуло з голоду, або їх виселили минулої весни, — пояснювали мені часто, коли розпитував про це невияснене марнування збіжа."

Автор оповідає далі, як совітська влада висилала на села недосвідчених міських робітників та урядовців, щоби працювали на полі. Незвиклі до важкої фізичної праці, зголодовані та зле кормлені, вони мерли десятками. Все зібране збіжа до останньої пригорщі мусіли звозити до державних складів, збіжа нераз віддалених кількадесять миль від місця збору. Крім того бракувало коней, бо люди їх поїли. Спровадили з міста мотори; показалося, що велика частина з них не відповідала завданню і збіжа залишалося на полі та гнило.

„Можливо, що урожай був всетаки добрий і поруч змарнованого на полях збіжа може всетаки більше звезено зерна до шпихлірів, як попереднього року. Але навіть ті, що висказували таку можливість, сумнівалися, чи це означатиме дійсне поправлення цьогорічного запотребування в хліб.

„До цього є причина, яка нагадує ... жарт. Друга пятилітка малаб перемінити Росію в молоком і медом текучу країну. Але до цього треба нової машинерії та фабричних варстатів, а їх треба купити з закордону. Щоб купити машин, хочби й на кредит, треба здержати експорт із краю..."

Тому — каже автор — не можна надіятися, щоб держава занялася голодуючим населенням, „машини важніші, ніж люди", сказали йому, коли запитав, чому не ратують голодуючих.

Стаття закінчується словами:

„**Колективні господарства — це повна невдача.** Кулаки не були зовсім богатіями, вони були тільки найкращими господарями по селах і, зрозуміло, найбільш працьовитими. Коли їм відібрали землю, чи вигнали на заслання, висота рільництва, яка й так ніколи не була знаменита, впала до решти. Колективні господарства не могли нічого вдіяти, щоби знову піднести його рівень.

„У моїх статтях сказав я, що бачив ... на Радянщині. Подав я вам ті пояснення, що подавали й мені. Чого я не годен пояснити, це ге, — мені здається, що й весь цивілізований світ цього не зможе пояснити, — чому не роблять ніяких заходів, щоби врятувати від голодової смерти міліони людей? Чому радянська влада не допускає, щоби світ знав про ту страшну нужду населення? Яж певен цього, що світ прийшов би з поміччю."

(Укбюро, Льондон)

На слідах Ставіського і Пренса.

ПАРИЖ, 8. 3. ПАТ. Комісар Педвіє переслухав б. дир. театру „Емпір", Шмідта, що борониться проти закиду участи в обманствах Ставіського. Безпосередньо опісля допитував Шмідта ком. Мартіні, що спеціяльно веде справу вбивства Пренса, але подробиці цього допиту тримають у тайні.

У звязку з тим, що недалеко місця злочину під Діжоном найшли ніж, поліція перевела низку трусів в околиці Монтпарнасу і Монтмартру. Крім цього „Інтрансіжан" повідомляє, що в околиці Гренобль найшли на дорозі розбитий самохід, з якого вчас вискочили 4 типи, що втекли швидко в бік дівриця. В самоході найшла поліція 2 револьвери. Устійнено, що цей віз викрадено одному купцеві в Діжон. Поліційна влада сподіється якихсь несподіванок.

Мін. Діраж вислав до слідчої комісії домагання негайно його переслухати. Пос. Прус оголосив знову лист, в якому домагається, щоби слідча комісія переслухала його у справі ... гадних чеків на 2 міл. 400 тис. фр., які він ... дістати від Ставіського. Виконкомітет ... ної партії виключив зі своїх лав посла Бонн... Ґара.

„Ліберте" впевняє, що підчас ревізії в ... Жібо-Рібо найшли м. ін. світлину трьох осіб ... на знак приязни тримаються під руки: це Ст... віський, відомий в Німеччині обманець Ґ... кель і Казнав, до сьогодні член одного ... налу.

ПАРИЖ. ПАТ. У звязку з обвинуваченням перед слідчою комісією б. префекта поліції ... япа проти міністра Фро, мовляв, він організ... державний замах з рамени лівих партій, ... Леґран написав до предс. комісії лист, ... ючи поставити його перед державний трибунал. Як відомо, Фро заперечив закидам Шіяпа. Сьогодні зізнає Фро перед комісією, а завтра ... фронтують його з Шіяпом.

Як арештували Ставіського?

ПАРИЖ, 9. 3. ПАТ. Парл. слідча комісія, що досліджує справу Ставіського, переслухала б. дир. безпеченства Тома, який заявив, що вперше зустрівся з прізвищем Ставіського у пресовій нотатці з вересня м. р. й негайно заказав, поліційне слідство та дискретний нагляд над вмішаним в аферу послом Ґара. З черги свідок оповідав про подробиці арештування Ставіського у віллі Шамоні. Уряд безбеченства доручив своїм службовикам, які мали перевести арештування обманця, щоби були обережні. Як зізнав Том, комісар Шарпантіє, що кермував арештуванням, ще поки ввійшов до кімнати Ставіського, застукав у двері й опісля почув „Прошу ввійти". Комісар доручив тоді комісарям, що були з ним, відчинити їх. В тому ж менті гукнув вистріл. Самовбивство Ставіського викликало в урядників безпеченства велику консте... бо, як догадувалися, підозрівати муть у ... владу. Свідок впевнює, що пос. Ґара ... ніював у нього ніколи в тій справі, а ... ставав ніколи звітів про шпигунську афер... яку мав бути вмішаний Ставіський. Уряд без... ченства дістав доручення шукати Ставіс... щойно 25. грудня, але тоді ще нікого ... собі, що це буде така афера, а Том ... він давав субвенції щоденникам. На ... чи знав, що секретар редакції „Ля Вольон... це бувший криміналіст, якого син ... ді безпеченства, заявив Том, що ... нічого, а син цього журналіста ... урядові безпеченства, бо працював ... залізничої поліції.

Бельґія шкірить зуби.

ПАРИЖ, ПАТ. Бельґійський премієр де Броквіль виголосив у сенаті промову, в якій заявив, що прийшла година діла а не дискусії. Не йде про те, щоби знати, чи в дальшій черзі толерувати німецьке зброєння, але в який спосіб перешкодити Німеччині зброїтися. До цього можна її змусити двома способами: 1) застосувати 213 арт. і наказані Союзом інвестиґації, 2) превенційна війна. Це однак булоб гірше, як само зло. Йде не про вирішення розброєння Німеччини, а про ліквідацію перегону у зброєнні, що довелиб до війни. Це справжня небезпека для народів Німеччини з Німеччиною включно. Вдаватися до сили — виключене. Не залишається отже нічого, тільки щоби заінтересовані заключили розброїйну конвенцію. Ствердивши невдачу женевських переговорів, премієр заявив, що завданням бельґійської дипльоматії є запевнити безпеку Бельґії з огляду на положення країни. Про це теж повинні памятати інші держави. Уряд змагатиме до розбр. конвенції з максимальною ґарантією. Бельґія рахує не тільки на допомогу Франції, що не завела її ще ніколи, а теж на Анґлію й Італію.

Заг. думка Франції та політичні кола занепокоєні тою промовою премієра Бельгії.

Промову обговорює бельґійська преса дуже широко. „Етуаль Бельж" пише, що вона викличе дуже зле враження, бо політика премієра це „хай буде що хоче" й називає Де Броквіля злим політиком, що переговорюючи з Німеччиною, дає їй зброю в руки; поки істнує хочби сторінка версайського трактату, Бельґія повинна триматись його обіруч, бо тільки він може запевнити повну безпеку. „Індепандане Бельж" пише: „Канцлер Гітлер буде дуже вдячний нашому премієрові за ненадійну допомогу, але невідомо, чи так само віддячиться йому. Якщо знищимо верс. трактат, так що нам залишиться?" Промова премієра викликала велике враження і в парляменті. Дехто каже, що Броквіль вибрав невідповідний момент, дехто, що це зірвання з дотеперішньою політикою.

Про що радили монархісти?

ВІДЕНЬ, 9. 3. ПАТ. „Н. Ф. Прессе" повідомляє у телеграмі з Будапешту про 2-денний зїзд мадярських і австрійських леґітимістів. Делеґатом б. ціс. Зити прибув на зїзд виховник архикн. Оттова гр. Деґенфельд. Більшість учасників конференції ствердила, що справа реставрації Габсбурґів стала в останньому часі актуальніша. Конференція намагалася найти напрямні пропаґанди в Австрії та на Мадярщині, яких кульмінаційною точкою має бути перевезення тлінних останків б. ціс. Карла до Відня. Остаточно у висліді нарад устійнено, що поворот Габсбурґів до Австрії тепер неактуальний та що про відновy цісарства в Австрії годі покищо говорити.

Зі сойму.

Дня 9. п. м. радила правнича комісія сойму над проєктом закону про уповажнення президента видавати розпорядки з силою закону. Про проєкт закону говорив м. ін. пос. *Загайкевич*. Проєкт ухвалили більшістю голосів.

Конституційна комісія дебатувала дальше над проєктом закону про заборону послам бути на деяких становищах.

—o—

Греція проти балканського пакту.

АТЕНИ, 9. 3. ПАТ. Нарада провідників партій у справі балканського пакту ухвалила: Підчас предложення тексту балканського пакту до ратифікації законодатним палатам, має заявити уряд, що Греція не бере на себе ніякого обовязку вплутати у війну з позабалканськими державами з титулу пакту. У звязку з тим запросив мін. закорд. справ Максімос до себе послів Юґославії, Румунії й Туреччини і повідомив їх про вислід міжпартійних нарад та причини, що приневолили уряд до такої заяви.

АТЕНИ, 9. 3. ПАТ. Більшість часописів добачає у заключеному балканському пакті небезпеку втягнути Грецію у війну з позабалканськими державами, зокрема з Італією. Визначний політик, б. мін. закорд. справ Міхалякопулос назвав балканський пакт на нараді голови партій актом самовбивства для Греції, а не пактом ґарантії безпечности.

—o—

Гітлер кокетує католиків.

БЕРЛІН, ПАТ. На пресовій конференції у Кельні заявив член управи німецького катол. ... держ. секр. Дезсер, що Гітлер веде окремі заходи за придбанням католицького населення для нового режиму, та що нац.-соціялісти мусять пошанувати релігійні погляди нім. католиків. Зате нім. католики мають звільнитися від зобовязань, які накинули їм партії й парляментаризм. В першій лінії з обороною своїх прав у ... справах мусять співпрацювати над нищенням більшевицького духа в лавах вірних.

—o—

Англійсько-японські переговори.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Анґлійсько-японських торговельних переговорів не зірвано досі тільки тому, що мін. торговлі Рюнчмен доручив анґлійським делеґатам зробити японцям знаку уступки, щоби тільки не зривати переговорів і заявити, що уряд не з політичних причин залежить йому на їх успіху. Тому делеґація анґл. промисловців запропонувала японцям, щоби справу ... ринку відложити на пізнійше й обговорювати тепер тільки одновідність цін.

—o—

Скільки жертв коштували заворушення в Парижі?

ПАРИЖ, 9. 3. ПАТ. Голова парл. слідчої комісії, що мала на меті виявити дійсні вини ... в Парижі, подав до відома членам тієї комісії, що заворушення 6. лютого взяли такі жертви: вбитих цивільних 17, військових 1. ... було ранених 627 цивільних осіб, 909 ... і 666 вояків. Важкораненим, що мусіли лишитися у шпиталі, було 208 цив. осіб і ... вояків.

Ширіть наш часопис!

НОВИНКИ

— **Щастя в нещасті:** Підчас одної з останніх вистав у театрі згасло несподівано світло. На щастя, один з присутних гостей тямив телефон **3—30 склепу „Е-ко",** Сикстуська 29. Він подзвонив туди, поготівля негайно направило ушкодження, а виставу щасливо покінчили.

— **Великдень іде!** Народні звичаї загибають, впроваджуємо чужину, своє гарне забуваємо, зате чужі беруть наше за своє і чваняться. Одним з найкращих звичаїв є гаївки, які виводить молодь на Великдень і які дуже надаються на концерти і народні свята на весь рік — замісць чужих балетів. Впроваджуймо їх навіть там, де їх досі не грали! Підручник гаївок (гагілок, гаївок) з нотами і словами замовляти у д-ра Барвіняка Олександра, Львів, Театинська 31, пересилаючи зол. 2 себто за книжку зол. 1.80 і на порто 20 сот. В книгарнях по зол. 1.80. Спішіть, бо наклад книжки вже кінчиться! 1217 1-2

— **Ісус Христос** — Його життя, наука й чуда. Згармонізований переклад чотирьох Євангелій на основі грецького тексту з поясненнями зладив **о. Михайло Кравчук.** Книжка одобрена гр. кат. Митрополичим Ординаріятом, ст. 288 8-ки, прикрашена 42 образками з Богородчанського Іконостасу, видана коштом Національного Музею у Львові, вул. Мохнацького 42. — Хто пришле через П. К. О. зол. 6 на конто Нац. Музею у Львові 153.422 тому поручено вишлемо замовлену книжку. 1215

— **„Газета Львовска",** найстарший щоденник у Львові (124-ий рік видання), по кількох днях перерви появляється знову, але тільки на 4 сторінках друку. Як відомо з вчорашньої новинки „Діла", редактор „Г. Л." п. Войцех Барановський виїхав несподівано до Варшави, залишивши по собі у Львові 130.000 зол. довгу.

— **„Львовске Видомосьці Музичне і Літерацке"** у черговому числі (81) помістили, як продовження до ч. 80, яке було ціле присвячене українському мистецтву, дальшу частину статті Василя Барвінського: „Музика українська" і статтю Генрика Балька: „Павел Тичина". Крім того є в. числі сім знимок наших сучасних галицьких музиків і Павла Тичини та окрема замітка про українську літературну нагороду.

— **Самогубство.** В ресторані при вул. Хорунщина у Львові відобрав собі життя кулею з револьверу 61-літній інвалід Осип Навара, якому відмовили в останньому часі інвалідської ренти, а через те він жив у нужді.

— **Долярового обманця арештували.** Хитрого злочинця з Дрогобича, що за безрогу заплатив оноді селянові з Нагуєвич доляровими реклямками і взяв від нього ще й 22 зол. решти (про що ми вже писали), арештували. Це торг. аґент Юзеф Колодзей, якого передали судові.

— **Краєва хроніка.** Бурмістром м. Борислава вибрали Каз. Россовського, його заступником В. Кобака. — До бюр фірми Сеґаль і С-ка в Стрию вломилися невідомі злочинці, розбили касу й забрали 680 зол. — Вол. Варецький, літ 20, з Глинян біля Львова, вийшов з хати ще 19. м. м. і досі не вернув.

— **Кістяки морських страховищ.** На побережі біля Шербурґу найшли два кістяки морських невідомих потвор, які досліджуватимуть париські вчені.

— **Летовище в середині Льондону.** У голові анґлійських інжинірів повстав сміливий плян вибудувати летовище над дахами двох льондонських залізничих двірців між Кінґскрос і Св. Панкрацом. Парлямент раніше мусить затвердити цей проєкт, що коштуватиме приблизно 5 міл. фунт. шт. Над ним працюватиме кілька літ 9.000 робітників. Коли плян буде виконаний, з такого летовища зможе денно виїзжати 1000 осіб.

— **Утеча славного бандита.** Утік із вязниці один із найнебезпечніших американських бандитів Джонс Діллінґер. Утік з одної з „наймодерніших" вязниць у Кравн-Поінт, стейту Індіяна. Засудили його на смерть за вбивство поліцая. Він ограбив банк із пятьома спільниками і вкрав 250.000 дол.; спільники вбили урядовця, що не боронився. Діллінґер застрілив поліцая на вулиці. Прийшов засуд — електричне крісло. У вязниці Діллінґер дістав від когось ніж. Ним вирізав із дерева револьвер, посмарував його мазю на черевики, порозумівся з атлетичним негром, напав на двох сторожів підчас обіду і загрозив „револьвером". Дістав від сторожів ключі і відчинив келію; на коридорі приголомшив головного доглядача і найшов у його кишені справжній револьвер. У канцелярії приголомшили ще двох вартових і там забрали кулемет; під загрозою кулемету дістали авто ґубернатора і ним втікли, взявши зі собою головного сторожа, якому пізнійше дали гроші на дорогу, щоб вертався. Тепер шукає Діллінґера 20.000 осіб в поліції. Утік він з вязниці вже девятий раз. Якби з останньої його утечі зробили фільму, ніхто не повірив би в її правдивість.

— **Спростування.** Виділ Філії „Союзу Українок" у Львові доповнює звіт зі Загальних Зборів 21. І. 1934, у якому пропущено прізвище п. Ярини Ясінчукової, що увійшла у склад Виділу і є головою гуманітарної секції. За Виділ: **Олесницька, голова; О. Голіян, секретарка.**

Спорт.

Україна—Лехія.

Товариські змагання копаного мяча між цими дружинами, перші в цьому сезоні, відбудуться в неділю 11. н. м. на Погулянці. Початок: год. 3 пополудні. Попередять в год. 1·30 змагання резерв.

З У. Т.-К. Т. „Плай".

Українське Туристично-Краєзнавче Товариство „Плай" проявляє останніми часами помітну діяльність. Вже від осени м. р. йшли заходи біля заложення в Горганах туристичних станиць „Плаю". Завдяки дуже прихильному відношенню до цієї справи І. Е. Митрополита Андрея, як також Управи Столових Дібр гр.-кат. Митрополії, списано недавно відповідну умову, яка уможливлює Т-ву „Плай" уруxомити вже цього літа на терені Столових Дібр цілий ряд туристичних станиць та приступити до будови власних туристичних домівок. Насамперед такі домівки мають станути: одна між Грофою і Папенками на полонині Плісце, друга під Великою Попадею. Це будуть перші українські високогірські незагосподаровані домівки, і вони значно влекшать туристам мандрівки по прегарних дальших околицях Підлютого.

Замітне теж оживлення діяльности Т-ва „Плай" у самому Львові. А саме з ініціятиви Головного Виділу утворилася окрема львівська філія Т-ва „Плай". Ця філія, яка нараховує біля 100 членів, намітила собі вже точний плян діяльности: на початок уладжує вона низку прилюдних викладів про минуле та сучасне українського Львова, які будуть получені з відповідними екскурсіями. Цей курс, до якого запрошено найкращих знавців, заповідається дуже цікаво та певно принесе слухачам багато користи.

Закордонний спорт.

Льондон. До півфіналу за чашу Англії, як відомо з „Діла" увійшли такі чотири дружини: Лестер Сіті, Портсметс, Менчестер Сіті і Астон Віля (Бермінгем). Фаворитом між тими кандидатами на чашу є Менчестер Сіти, минулорічний фіналіст. Добути чашу — це найбільша почесть для англійської дружини, а дістати золоту медалю від англійського короля на фінальних змаганнях — це мрія кожного англійського футболіста. Фінал за чашу Англії відбувається кожного року в останню суботу квітня (цього року припадає на 28. IV). Всі білєти на фінальні змагання вже давно продані. Поліційно дозволено продати лише 90.000 білєтів, а подань на купно білєтів було понад **пять мілінонів!** Фінальні змагання відбуваються все у Льондоні у Вемблєдоні. — В листепції I-шої тім (22 дружини) веде Арсенал (Льондон, 39 пунктів), перед Гаддерсфільд, Дербі і Тотенгам (Льондон). Із півфіналістів найліпше стоїть у листепції Менчестер Сіті (7. місце), Портсметс (10.), Астон Віля (17.) і Лестер Сіті (18. місце).

Відень. В наддунайській столиці йде завзята боротьба за пункти. Веде Рапід (21 пунктів), перед Адміроюю (22) й Австрією (16. пунктів). Загрожені упадком з І. ліги є: Ліберттас, Вакер, В. А. К. ... 10 пунктів, дальше Донав, Ф. Ц. Він — по 11 пунктів. Усі дружини мають досі по 15 змагань. Цікаве, що одна з найліпших віденських дружин у минулих роках, а саме В. А. Ц., загрожена упадком. Фаворитом на мистця є Рапід, на здобуття чаші Австрії, минулорічний переможець за чашу Швеції і Середньої Европи (Мітропокет).

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ч. 1, березень. Зміст: Ф. Невестюк: Продом, С. Г.: Листопадовий переворот в Белзі, А. Крезуб: Дещо про стан Армії УНР. на переломі 1918-19 р., М. Горбовий: ... Федір Дудко: Авдієнція у Гетьмана, Д-р Іван Кар... нець: Історія 8. Гал. Бригади, Анатоль Курдидик: ... було сім, Юрій Горліс-Горський. Посмертні згадки. Бібліографія.

SYGNAŁY, miesięcznik. Sprawy społeczne, literatura, sztuka. 1-go marca 1934. Numer poświęcony w całości literaturze i twórczości ukraińskiej, zawiera 16 stron i ... ilustracyj. Ціна 50 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Театральна секція „Відродження".

Салі Театру „Міньон", вул. Оссолінських ч. 10.

Неділя, 11. III. год. 7 веч. „Запорожець за Дунаєм", народня оперета на 3 дії Семена Артемовського.

Білєти раніше у „Фортуні Новій" Руська 20.

Укр. Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Стрий:

10. III. Ревія „Наша парада".

11. III. год. 6 веч. „Ой не ходи Грицю".

Театр їде до Дрогобича, Самбора і Перемишля. Перша вистава в Дрогобичі п. з. „Весела вдовичка", відбудеться дня 12. III. Саля Сокола.

Великий Міський Театр.

Субота, 10. III. год. 4 попол. Театр для дітей Т. Ортима, „Попелюшка".

Субота, 10. III. год. 7·30 веч. „Товаріщ". Абон. 13.

Неділя, 11. III год. 3·30 попол. „Чоловік, що був Четвергом". Абон. 11. Ціни найнижчі.

Неділя, 11. III. год. 7·30 веч. „Товаріщ". Абон. 13.

Театр Рівнородностей.

Субота, 11. III. год. 7·30 веч „Родина". Абон 12.

Неділя, 11. III. год. 3·30 попол. „Родина". Абон. 12.

Неділя, 11. III. год. 7·30 веч. „Родина". Абон 12.

Кіна.

АПОЛЬО: „Янголи пекла".

АТЛЯНТИК „Гроші на вулиці", звук. комедія.

ВАНДА: „Під фальшивим прапором".

КАСІНО: „Боксер і жінка". (Макс Бер, Демпсі, Карнера).

КОЛІСЕЙ: „Дама-Кер", ревія: „Лише вальс".

КОПЕРНИК: „Невидний чоловік". (На осн. Велса).

МАРУСЕНЬКА: „Скандал у Будапешті". (Секе Сакаль), ревія: „Весна та ми".

МІРАЖ: „У тіні хреста".

МУЗА: „Усміх щастя".

ПАЛЯС: „Пісеньвар Варшави".

ПАН: „Обід в 8-ій" та ревія.

ПАСАЖ: „Пат і Паташон як хоробрі вояки".

ХИМЕРА: „Заборонена мельодія" (Йос. Мокіпа).

СВІТ: „Вел. княжна Олександра" (Єріпа, Слезак).

СТИЛЕВЕ: „Білий опир" і ревія.

УТІХА: „Я був тобі вірний", ревія: „Ах, ті баби!".

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

Закордонне радіо.

Субота, 10. березня 1934.

Льондон (342,1) 21·00 „Кавалерія Рустикана", оп. Масканія, **Відень** (506,8) 19·00 Спів, 20·00 „Ді Шіпемізель", оп. Абледа, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, 16·50 Вертеп для дітей, **Прага** (470,2) 18·10 Німецька музика для дітей, 19·35 Легка музика, **Штрасбург** (349,2) 21·30 Оп. вечір, **Берлін** (356,7) 17·50 Пісні, музика, **Лингенберг** (455,9) 16·00 Італ. оп. музика, **Ляйпціг** (382,2) 17·50 Квартет гітаристів, **Мінхен** (405,4) 17·50 Шотляндські пісні, **Будапешт** (549,5) 12·05, 13·00 Концерт, 18·30 Сальонова орхестра, **Міляно** (368,6) 13·00 Тріо, 20·40 „Роппіково" оп. Петрі, **Рим** (420,8) 17·10 Легка музика, 21·00 Опера.

Неділя, 11. березня 1934.

Відень (506,8) 11·20, 12·40 Концерт, **Братислава** (298,8) 17·30 Концерт. **Прага** (470,2) 11·05 Концерт (музика, спів), **Берлін** (356,7) 19·30 Концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 17·00 Австр. поезія в пісні, **Бресляв** (315,8) 10·25 Літні пісні (хор), 16·00 Концерт, **Букарешт** (212,6) 20·00 Спів, **Будапешт** (550,5) 21·25 Вок. концерт, 22·00 Концерт, **Міляно** (368,6) 13·30 Легка музика, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт, 20·45 „Маскота" оп. Одрана.

Львівське радіо.

Субота, 10. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·36 Концерт сальон. музики, 12·30 Метеорольог. вістки, 15·30 Господарські вістки, 15·40 Данів хор (гр. плити), 16·00 Авдиція хорих, сальон орхестра, 16·40 Лекція фр. мови, 16·55 Концерт (музика, спів), 17·50 Куток краєзнавчого т-ва, 18·00 Репортаж, 18·20 Легка музика, 19·03 Педагогічні видавництва, 19·15 Всячина, 19·25 „Неправдоподібне оповідання" (Хоронанського), 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільва рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Легка музика, 21·00 Техн. скринька, 21·15 Сільва рерум, 21·20 Шопенівський концерт, 22·05 Краківські витинанки, 23·05 Нар. музика (мандоліністи).

Неділя, 11. березня 1934.

9·00—10·00 Ранішня авдиція, 10·00 Релігійна музика з гр. плит, 12·10 Метеорольог. вістки, 12·15 Муз. поранок, 14·00 Весна в пасіці, 14·15 Огляд ринків рільних продуктів, 14·30 Легка музика з гр. плит, 15·00 Балачка: „Як пригріє сонце", 15·20 Концерт легкої музики, 18·00 Авд. для дітей: „Антена в коршмі", 16·30 Чвертьгодина славних артистів (Казальс, віольончеля), 16·45 „Сериятко" оп. Лук. Семенського, 17·00 „Дитина й алькоголь", 17·15 Музика, спів, 18·00 Авд. „Син усіх матерей", 18·40 Пісеньки в супр. фортепяну, 19·00 Три знаки запиту, 19·10 Всячина, 19·50 Вибрані думки, 19·52 Концерт (фортепян, спів, Беноні, бас), 21·15 На веселій львівській хвилі, 22·15, 22·16 Спортові вістки, 22·25 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5·28 зол.

На сьогоднішній варшавській біржі нотовано такі курси: Льондон 26·98, Париж 34·94, Берлін 210·45, Ціріх 171·48, Голяндія 357·30, Прага 22·01, Міляно 45·55, Нюйорк кабель 5·31¼, Нюйорк чеки —·—.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 9. III. масло 2·90, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·60

Тенденція на масло, молоко, і сметану удержана, на яйця знижкова.

Ціни битої птиці з птахомисарні „Маслосоюзу за 1 кг.:

Рід:	Добірні:	І-а	ІІ-а
Кури молоді на печення	1·75	1·50	1·00
Кури на росіл	1·75	1·50	1·00
Качки	1.65	1.40	1.00
Гуси	1.30	1.30	1.00
Індики	1.85	1,65	1.00
Пантарки за одну штуку		2.50	

Подяка.

Всім, хто в тяжких для нас хвилях був помічний, хто співчував нам, жалував з нами, хто відпровадив на вічний спочинок Найдорожчого Нашого Сина, Мужа і Батька **д-ра Евгена Олексія** — складаємо отсею дорогою сердечну подяку.

Мати, Дружина, Син.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10